

Fra:

Avdeling for utvikling av læring og undervisning ved Høgskulen på Vestlandet

Studenttinget på Vestlandet

Til:

Direktorat for høyere utdanning og kompetanse

Høringsuttalelse om utdanningsfaglig kompetanse i forslag til forskrift om undervisnings- og forskningsstillinger og rekrutteringsstillinger

Innledning

Vi ønsket økte krav til utdanningsfaglig kompetanse i forskrift for ansettelse og opprykk i 2019 velkommen, og mener disse i varierende grad er implementert ved institusjonene. Vi forstår samlet sett forslagene i høringsnotatet som en nedjustering av kravene til utdanningsfaglig kompetanse, og mener dette er uheldig. Dette vil vi utdype i vårt hørings svar. Ved høyere utdanningsinstitusjoner er studenter og ansatte våre viktigste ressurser. En forutsetning for at vi skal lykkes med samfunnsoppdraget vårt, både innen forskning, formidling og utdanning er at alle får utvikle sine potensialer.

Innspill til høringsnotat

Vi ser det som en stor svakhet i høringsnotatet at utdanningsfaglig kompetanse nedprioriteres, selv om det står innledende på side 8 at dette ikke er hensikten. Vi ser denne nedprioriteringen gjennomgående i høringsnotatet med manglende student- og læringsperspektiv og at det anvendes en definisjon av utdanningsfaglig kompetanse (side 58 i høringsnotatet) som ikke stemmer overens med NOKUT og KD sin definisjon som inkluderer student- og læringsperspektivet.^[1] Særlig på de høyere stillingskategoriene som førsteamanuensis og professor vises det helt konkret nedprioritering av utdanningsfaglig kompetanse i forhold til forskningskompetanse, samt om ansatte i bistillinger.

Reduserte utdanningsfaglig kompetansekrav for førsteamanuenser

Til stilling som førsteamanuensis foreslås det å fjerne det nasjonale kravet om 200 timer kurs til utdanningsfaglig kompetanse, og at det skal være opp til de enkelte UH-institusjonene å bestemme dette.

Dagens forskrift som fastsetter 200 timer til utdanningsfaglig basiskompetanse tilsvarer ca. 7.5 studiepoeng. Til sammenligning er forskningskompetansen og en doktorgrad normert til 180 studiepoeng. Utdanningsfaglig kompetanse er altså betydelig lavere enn forskningskompetanse og på et minimumsnivå. Dersom man ønsker å sidestille forskning og undervisning i academia kan ikke kravene til utdanningsfaglig kompetanse videre reduseres. Skandinaviske naboland har tilsvarende eller høyere krav til utdanningsfaglig kompetanse enn Norge, med 200 timer i Danmark og 400 timer i Sverige.

Høringsnotatet åpner for å redusere forskriftskrav og vektlegger lokal autonomi med egne lokale utfyllende bestemmelser. Dette mener vi kan skape store ulikheter mellom utdanningsinstitusjonene og er bekymret for at det vil fastsettes lavere krav enn dagens 200 timer. I tillegg til en nedprioritering av nasjonale krav der enkeltinstitusjoner vil kunne sette langt lavere krav, vil dette

også kunne skape store problemer i vurdering av utdanningsfaglig kompetanse i forbindelse med rekruttering, da det vil være utydelig om en ny ansatt har tilstrekkelig utdanningsfaglig kompetanse fra tidligere institusjon til å gjelde ved andre institusjoner. Dette vil kunne skape stor frustrasjon for rekrutterende institusjoner samt nyansatte. Dette må også ses i sammenheng med ny UH-lov hvor det står på side 3 i brevet om avklaringer og forventninger om denne, "Særlig på områder som har stor betydning for studentene, bør institusjonenes regelverk og praksis samordnes bedre enn i dag. Dette vil gjøre regelverket og praksisen på institusjonene mer forutsigbart for studentene og praktisering av regelverket mer forståelig på tvers av institusjonene."^[2]

Reduserte utdanningsfaglige kompetansekrav for professorer

Vi forstår forslaget til forskriftsendring som en konkret nedprioritering av utdanningsfaglig kompetanse for professorer ved den foreslåtte sløyfingen av krav utover basiskompetanse for toppstilling.

Denne reduksjonen av krav blir begrunnet med at professorer har nok å fokusere på med sin forskning og PhD-veiledning (sider 25-26 i høringsnotatet). Dette er derimot direkte i strid med Stortingsmelding 16, som høringsnotatet skal "være forankret i" (side 6). På side 74 i Meld. St. 16 (Kultur for kvalitet i høyere utdanning) står det helt klart, "De formelle kravene til undervisningskompetanse i høyere stillinger må fastsettes slik at de gir insentiver for den enkelte til å øke kompetansen. For å bli ansatt som professor bør en søker blant annet kunne dokumentere resultater fra blant annet undervisningsledelse, veiledning av doktorgradsstudenter, bidrag i studietilbud og undervisningsformer. Ved å stille høyere krav til undervisningskompetanse vil regjeringen bidra til en kontinuerlig oppmerksomhet om utvikling av den utdanningsfaglige kompetansen til de vitenskapelige ansatte. Gjennom en forskriftsendring skal pedagogisk basiskompetanse og utdanningserfaring tillegges større vekt ved ansettelse og opprykk. Videre skal det stilles suksessivt høyere krav til undervisningskompetanse for stillinger som professor og dosent."^[3]

Et viktig mål med Stortingsmeldingen 16 var altså å øke fokuset på kvalitet i høyere utdanning for studenters læring gjennom blant annet økte krav til utdanningsfaglig kompetanse.

Forslaget som fremføres i høringsnotatet av HK-dir nedprioriterer kontinuerlig utvikling av utdanningsfaglig kompetanse for studenters læring, og signaliserer dermed at utdanningsfagligkompetanse ikke er like viktig som det forskningskompetanse.

Vi fraråder alle endringer i forskriften som nedprioriterer utdanningsfaglig kompetanse og at man beholder dagens krav på ulike stillingsnivå og stillingsprosenter. Dersom man ønsker å sette studenters læring i sentrum og ta undervisningskvalitet på alvor må dette også avspeiles i krav til utdanningsfaglig kompetanse i tråd med nasjonale retningslinjer fra Universitets- og høyskolerådet som NOR-CAM^[4].

Reduserte utdanningsfaglige kompetansekrav for bistillinger

Tidligere signaler fra Kunnskapsdepartementet og NOKUT har vært at det ikke er reduserte krav til utdanningsfaglig kompetanse for ansatte i bistillinger. Forslagene i høringsnotatet om å fjerne krav til utdanningsfaglig kompetanse for ansatte i bistillinger, vil med stor sannsynlighet bidra til å forringe utdanningskvaliteten for studieprogram med høy andel ansatte i bistillinger, for eksempel i medisinstudiene og helsefag generelt. Forskning viser at veiledningskompetansen blant leger og praksisveiledere i dag er lav og påvirker kvaliteten i praksislæring^[5]. Ved å fjerne kravene helt i forskriften er vi bekymret for at de lokale utfyllende bestemmelsene ikke vil vektlegge krav til

veiledningskompetanse. Dette kan bidra til at utdanningskvaliteten reduseres, at det vil gå ut over studentenes læring og i siste ende påvirke kvaliteten i helsetjenestene.

Vi mener det fortsatt bør være et forskriftsfestet krav til utdanningsfaglig kompetanse for ansatte i bistillinger, men understreker at vi ønsker å fortsette praktisering av lokalt tilpassede kvalifiseringsopplegg for ansatte i bistillinger.

Avsluttende kommentar/Oppsummering

Vi fraråder sterkt å fjerne forskriftskravet til utdanningsfaglig kompetanse, både konkret omfang, for førsteamanuenser, professorer og bistillinger.

Høringsnotatet forstås som en nedprioritering av utdanningsfaglig kompetanse i academia. Samfunnsoppdraget og UH-loven gjelder både forskning, formidling og utdanning. Ved å nedprioritere krav til utdanningsfaglig kompetanse hos vitenskapelige ansatte, kommuniserer man at utdanningsfaglig kompetanse ikke er like viktig som forskningskompetanse. Dette kan påvirke studentenes læring, sluttkompetanse og livslang læring negativt i norsk høyere utdanning.

Med vennlig hilsen

Robert Isaksen, *leder v/Avdeling for utvikling av læring og undervisning ved Høgskulen på Vestlandet*

Alexander Papas, *fag- og forskningspolitisk ansvarlig v/Studenttinget på Vestlandet*

^[1] Side 74 i Meld. St. 16 (Kultur for kvalitet)

<https://www.regjeringen.no/contentassets/aee30e4b7d3241d5bd89db69fe38f7ba/no/pdfs/stm201620170016000dddpdfs.pdf>

^[2] https://www.regjeringen.no/contentassets/9d7656d41bab4c9a94e71dff56b9b80e/brev-til-institusjonene-ny-universitets-og-hoyskolelov-avklaringer-og-forventninger_.pdf

^[3]

<https://www.regjeringen.no/contentassets/aee30e4b7d3241d5bd89db69fe38f7ba/no/pdfs/stm201620170016000dddpdfs.pdf>

^[4] <https://www.uhr.no/temasider/karrieropolitikk-og-merittering/vurdering-av-akademiske-karrierer/>

^[5] Floberg-Sitter med flere (2023) Kvalitet i praksisperioden, NIFU-rapport. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/3072701/NIFURapport2023-11.pdf?sequence=6>